

La Cerdanya francesa vol ser catalana

Eina i els Angles, dos municipis de la Cerdanya francesa, han demanat públicament passar a dependre de la Generalitat de Catalunya. Tot i que la iniciativa difícilment pot prosperar, ha servit per denunciar el poc cas que els fa l'administració francesa.

ARXIU

Estació d'esquí dels Angles. L'ajuntament d'aquest municipi de l'Alta Cerdanya arrossega un important endeutament des de la construcció de l'estació d'esquí que n'hipoteca el futur.

Els municipis de l'Alta Cerdanya han dit prou. L'abandó a què els ha sotmès l'administració francesa, i el contrast amb els moments de bonança econòmica que viuen els seus veïns de la Baixa Cerdanya han fet explotar una situació que fa anys que pateixen. L'administració central francesa no els té prou en compte i la majoria dels ajuntaments de la Catalunya Nord viuen en una situació de deute permanent, afirmen.

La solució que han adoptat dos municipis de l'Alta Cerdanya, els Angles i Eina, és demanar l'annexió a Catalunya per resoldre així un problema que consideren que no té volta enrere. Una proposta que els dirigents dels petits municipis reconeixen que no prosperarà, però que si més no "permetrà que ens facin més cas a partir d'ara, perquè si no, entregarem les claus de l'ajuntament al president de la República", adverteix contundent Alà Bousquet, alcalde d'Eina.

En el transcurs d'un acte reivindicatiu celebrat fa uns dies a Eina, municipi de 84 habitants situat just a sota del massís Puigmal, l'alcalde, Alà Bousquet, acompanyat del president del Partit per la Independència (PI), Àngel Colom, va denunciar el que considera una greu crisi econòmica i social del seu municipi.

Amb la llibertat que proclama l'article dos de la Constitució francesa, el batlle d'Eina, que també ha rebut el suport de l'alcalde dels Angles, va llegir la carta que ha tramès al president de la república francesa, Jacques Chirac, per fer extensiva la seva queixa a les "màximes autoritats de l'estat". Alà Bousquet va explicar: "La situació és insostenible per al nostre municipi, estem condemnats a perpetuïtat a dependre dels bancs perquè tenim un estat fiscal irreversible a causa de la mala situació dels sectors que generen riquesa." Bousquet, que va comparar França amb els països del Tercer Món, va voler il·lustrar amb exemples la difícil

situació del municipi dient que dels vuitanta llocs de treball que genera l'estació d'esquí d'Eina només en deu casos estan ocupats per persones que viuen al poble.

Àngel Colom, diputat i president del PI, es va comprometre amb els alcaldes francesos a transmetre al Parlament de Catalunya i al president de la Generalitat, Jordi Pujol, la voluntat de passar a dependre administrativament de Catalunya. En aquest mateix sentit, Colom va manifestar: "Demanarem que l'Estatut de Catalunya accepti els acords de municipis fronterers amb el Principat com Eina per tal que s'hi puguin reagrupar, situació que es preveu en altres estatuts com el d'Aragó."

Amb tot, el president del PI va explicar que el camí és ple d'entrebancs perquè "el primer que hauria de fer França és ratificar la Carta Europea per a l'Autonomia Local, que permetria que pogués haver-hi un reagrupament d'aquests municipis francesos amb Catalunya".

Les comparacions són odioses. La setmana passada el president de la Generalitat, Jordi Pujol, en una conferència amb universitaris, posava d'exemple la Cerdanya per escenificar el canvi que ha patit Catalunya els darrers anys. "Avui els supermercats de Puigcerdà són plens de francesos, fa uns anys érem els d'aquí que anàvem a comprar a França", explicava Pujol.

Ès, doncs, aquesta situació econòmica la que explica que els cerdans del nord vulguin tornar a

ser catalans, com ho havien estat fins al Tractat dels Pirineus (1659). I és que per més que la història els hagi negat la unitat política, els cerdans d'una banda i altra de la frontera han conservat la unitat social i, per descomptat, la geogràfica. Cal recordar que des del coll de la Perxa (a l'Alta Cerdanya o francesa) fins al Pont de Bar (Alt Urgell), aquesta comarca ha quedat dividida en dos estats –França, Espanya–, dues províncies –Lleida, Girona–, tres comarques –Alta i Baixa Cerdanya i part de l'Alt Urgell– i els dos cantons francesos de Cerdanya i del Capcir, però els seus habitants sempre han mantingut els vincles fruit de les necessitats reals de veïnatge. La frontera pirinenca entre els estats francès i espanyol a la zona de la Cerdanya és un dels límits polítics més vells i més estables de l'Europa Occidental. No va ser modificada fins que el 1659, amb el Tractat dels Pirineus, França es va annexionar el Rosselló i part de l'Alta Cerdanya. La creació de la Unió Europea i la comarcalització de Catalunya fan que les relacions entre els poc més de 24 mil habitants de la Cerdanya –12 mil a cada costat de la ratlla fronterera– hagin anat guanyant terreny sense distingir fronteres. Un fet que ha permès que s'hagin començat a fer comparacions entre un i altre costat, sobretot en els aspectes econòmics i polítics.

Els alcaldes francesos expliquen que la Generalitat ajuda molt més els petits municipis que no pas l'administració francesa. La situació s'ha fet més evident que mai quan Puigcerdà ha pogut tornar a recuperar la capitalitat de la comarca de la Cerdanya i ha esdevingut un nou centre econòmic, social i de serveis per ambdós costats de la ratlla.

Alguns primers passos, com ara la unitat sanitària d'ambdós costats de la Cerdanya, l'ús de la depuradora de Puigcerdà o de l'estació d'Inspecció Tècnica de Vehicles (ITV) en són una mostra. El cas de l'Hospital de Puigcerdà és significatiu. Els ciutadans de l'Alta Cerdanya o francesa, no tenen cap hospital, els més propers són a Pra-

da de Conflent o a Perpinyà. En cas d'una urgència, el servei SAMU d'intervenció ràpida trasllada amb cotxe o helicòpter l'afectat fins al centre hospitalari més proper. Però hi ha molts interessos econòmics i reticències culturals que impedeixen fer el pas definitiu als responsables polítics francesos per convertir l'hospital de Puigcerdà en hospital de referència. El gran nombre de metges que hi ha a l'Alta Cerdanya als sanatoris de salut de cura de malalties respiratòries, i la por de molts dels facultatius francesos de perdre part dels seus privilegis han endarrerit la unió sanitària amb la Baixa Cerdanya, segons reconeixen diferents polítics de l'Alta Cerdanya. Amb tot, s'han donat alguns casos en

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

què les emergències han exigut que el malalt fos intervingut al centre puigcerdanès, ja que el temps corria en contra del pacient i el trasllat a Prada o a Perpinyà li hauria provocat la mort.

En altres terrenys, les relacions entre els dos costats estan més avançades. La depuració de les aigües dels municipis de Dorres, Angostrina, Ur i la Guingueta, tots a l'Alta Cerdanya, es fa a l'estació depuradora de Puigcerdà. Un acord entre aquestes administracions locals, la Generalitat i l'Ajuntament de Puigcerdà ho va fer viable. També seria el cas de la inspecció dels camions de gran tonatge a la ITV de Puigcerdà. Els vehicles de servei públic i els camions en general de l'Alta Cerdanya, fins fa poc més de dos anys havien de fer més d'una hora i mitja de camí fins a Perpinyà per passar la revisió, quan a pocs quilò-

metres disposen d'un equipament amb característiques similars. Un acord entre les administracions i l'empresa ECA va permetre que els vehicles pesants puguin passar la revisió a la capital de la Baixa Cerdanya, Puigcerdà.

Inversions milionàries. Una altra raó que explicaria la difícil situació econòmica dels petits municipis francesos, com els Angles i Eina, és la gestió de les estacions d'esquí que hi ha a l'Alta Cerdanya i que són la principal font de riquesa d'aquestes contrades. A diferència de Catalunya, les estacions dels Pirineus francesos són gestionades directament pels ajuntaments. Això fa que la modernització de les estacions sigui tot un repte per a petits municipis que no arriben als cent habitants, com Eina o els Angles. Les inversions milionàries que fan falta per posar-se a l'alçada dels seus competidors del sud –la majoria de la clientela de les estacions franceses són catalans– han fet que alguns ajuntaments com els Angles s'hagin hipotecat per més de trenta anys.

La dependència econòmica que provoca el fet que molts barcelonins hagin comprat la seva segona residència a l'Alta Cerdanya, és un altre motiu que ha empès els alcaldes nord-catalans a ser exigents amb la seva administració. Els catalans que van quedar annexionats a França per culpa del Tractat dels Pirineus van perdre la batalla quan intentaren tornar a dependre del Principat. Ara, dos segles després, els hereus ho tornen a demanar. Tal vegada la història es repetirà a la Cerdanya.

Carles Pont

El president del Partit per la Independència, Angel Colom. S'ha compromès a traslladar la petició dels alcaldes d'Eina i els Angles al president de la Generalitat de Catalunya i al Parlament català.